

HÍREK, ESEMÉNYEK

A SZELLEMI TULAJDON VILÁGNAPJA ÉS A MILLENNIUMI DÍJAK – 2010

Az ENSZ genfi székhelyű Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) 2000. évi közgyűlésén döntött arról, hogy április 26-át a világ társadalmi fejlődéséhez és haladásához meghatározó módon hozzájáruló műszaki alkotók és művészek munkásságának és eredményei védelmének szentelt világnappá nyilvánítja, amely tisztelgés az emberi tudás és képzelőerő, a kreativitás előtt.

Ebből az alkalommal adja át évente a szellemitulajdon-védelem hazai intézménye, a Magyar Szabadalmi Hivatal az ezredfordulón alapított Millenniumi Díját kiemelkedő hazai szellemi alkotóműhelyeinknek. A díjakat Bendzsel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke 2010. április 22-én adta át a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen rendezett világnapi eseményen az alábbi intézményeknek.

Magyar Mérnöki Kamara

A szakmai önképzés és az egyesületi élet iránti igény hívta életre 1867-ben a magyar mérnökök első egyesületét, amely egészen a második világháború végéig szolgálta a hazai mérnöktársadalom szakmai fejlődését, de igazából klasszikus értelemben vett érdekvédelmet nem folytatott.

A mérnöki hivatás szakosodása 1878-ban indította arra *Haász József* újvidéki királyi mérnököt, hogy mérnöki kamara létrehozását kezdeményezze, azonban még csaknem 45 évnek kellett eltelnie addig, míg végre a magyar országgyűlés elfogadta „*A mérnöki rendtartásról*” szóló törvényt. Hogy idáig eljuthatott a magyar mérnökség ügye, abban meghatározó szerepe volt *Zielinski Szilárdnak*, a hazai vasbetonépítés úttörőjének. A megfelelő politikai háttértámogatást a parlamenti képviselő, jeles műegyetemi professzor, *Herrmann Miksa* jelentette. Az így megalakult kamarának, amelynek Zielinski, majd Hermann lett az elnöke, 1924 januárjában már több mint 3500 tagja volt.

2003 szeptemberében – előzetes egyeztetések után – 11 ország, közöttük Magyarország képviselői megalapították a Mérnöki Kamarák Európai Tanácsát. A Magyar Mérnöki Kamara megnövekedett feladatait a 2001-ben elnökké választott *Kováts Gábor* vezetésével fokozatosan romló körülmények között próbálta megoldani. 2009-ben a tisztújító küldöttgyűlés *Barsiné Pataky Etelkát* választotta elnökévé.

Legnagyobb hazai műszaki értelmiségi szervezetünk elnöksége négy pilléren alapuló programot fogalmazott meg, amelyben kiemelt célkitűzésként szerepel a kamara aktív részvétele az EU-s források felhasználásához kapcsolódó döntéshozatali rendszerben, a mérnöki kis- és középvállalkozói lét feltételeinek, versenyképességének javításában, a tudásmentés fejlesztésében és a hiányzó szakmai műhelyek megteremtésében.

Petőfi Irodalmi Múzeum

A Petőfi Irodalmi Múzeumot, mint az 1909-től 1945-ig kiállításaként és kutatóhelyként működő Petőfi-Ház jogutódját, 1954-ben hozták létre. Az egykori Petőfi-Ház létrehozását nemcsak a Petőfi-kultusz intézményesítése sürgette, hanem az a felismerés is, hogy az írói dokumentumok, bár a nemzeti örökség részei, kívül estek az akkori könyvtárak, múzeumok, levéltárak gyűjtőkörén. A Petőfi Társaság által indított értékőrző vállalkozás a fellelhető Petőfi-kéziratok, -könyvek és -relikviák gyűjtésén túl a Jókai Mórnak vejevel, Feszty Árpáddal közös Bajza utcai házának megvásárlásával egyben a Jókai-emlékeknek és -kultusznak is őrzője és ápolója lett. A Petőfi-Házat 1945-ben bombatalálat érte, ekkor a gyűjtemény a Budapesti Történeti Múzeum kezelésébe került. A gyűjtemény 1954-ben költözött a József nádor utcába, majd 1957-től a Károlyi-palotába, ahol a múzeum nagyszabású Arany János-kiállítással kezdhette meg működését.

A múzeumi feladatok már az intézmény megalapításakor magukban foglalták a vidéki irodalmi gyűjtemények és kiállítások felügyeletét is. A Petőfi Irodalmi Múzeum az irodalmi muzeológia országos hatókörű intézménye, mely nemcsak a vidéki emlékházak, emlékszobák kiállításainak rendezésében nyújt segítséget, hanem külföldi magyar irodalmi emlékhelyekkel is kapcsolatot tart.

Az irodalom múzeuma az elmúlt száz év örökségével kiválóan gazdálkodva, alapításának ötvenéves évfordulóját maga mögött hagyva mára olyan eleven, a látogatót kortársrá avató, élményszerű befogadást teremtő szintérré változott, ahol a múlt és a jelen irodalma szorosan összekapcsolódik.

TactoLogic Kft.

Az Akadémia Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézete és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Kara 2006-ban hozta létre közös tulajdonú mikrovállalkozását, a TactoLogic Kft.-t, hogy a 2000 óta tartó, tapintásérzékelős kutatásuk eredményeként létrejövő szellemi termék a gazdaságban is hasznosulhasson.

Az intézmények kutatói olyan egyedi tapintásérzékelőt, valamint ehhez kapcsolódó jelfeldolgozó eljárást dolgoztak ki, amely a nyomás nagysága mellett igazi újdonságként a felületre ható erők irányát is képes három dimenzióban érzékelni. A szilíciumból készült érzékelőket egy félgömb alakú gumiborítás alá helyezték el, a félvezető az erre ható erőket képes elektronikus jellé alakítani. Maga a tapintóeszköz olyan, újra szerelhető érzékelőtömb, amelynek segítségével a mesterséges tapintás szoftveresen értékelhető, elemezhető. Ennek segítségével a szubjektív emberi tapintáshoz objektív mérőszám rendelhető. A teljes rendszer három részből áll: tapintásérzékelő tömbökből, kiolvasó, illetve feldolgozó áramkörből és értékelő szoftverből.

A megjelenítési formák számos alkalmazási területre adaptálhatók, hiszen az egyébként több ezer dolláros műszernek nemcsak egészségügyi, hanem más, ipari jellegű alkalmazása is lehetséges. A 3D tapintásérzékelés új dimenziókat nyit a robotika, a virtuális valóság és az orvostudomány minden olyan alkalmazásában, ahol a tapintási információknak fontos szerep juthat – például megcsúszásmentes robotkezes manipuláció, tapintó katéter, endoszkóp, tapintó művégtagok.

A vállalkozás a válság első évében – egy évvel 2007-es alapítása után – dupláta meg forgalmát, amely egyébként a világon egyedülálló tapintásérzékelők fejlesztésével nyerte el az Ernst & Young legjobb spin off- és start up-díját 2008-ban. Még kiaknázatlan lehetőségeket tartogat a cég számára például a játékipar, számítások szerint évente ezerszer annyi szenzor előállítására lenne fogadókészség ebben a mikroelektronikai ágazatban, mint akár a sebészeti, akár a robotgyártás területén.

Újirány Csoport

Az Újirány Csoport 2000-ben alakult a Millenáris Park tervezése kapcsán. A fiatal építészekből és tájépítészekből alakult csoport neve magán hordozza azt az elkötelezettséget, hogy folyamatos önképzés által, a legkorszerűbb elméletek ismeretében reflektáljon az új városépítészeti, művészeti kihívásokra. Az alkotóközösség olyan nyitott rendszerként működik, amely kiváló lehetőséget teremt hasonló szellemiségű alkotók együttgondolkodására.

A munkák közös jellemzője az erős konceptualitás, amely a helyszín és idő által felvetett kérdésekre reagálva képezi a terv alapját, és határozott irányt jelöl ki a formai megoldásokat illetően. A léptékbeli sokféleség és szakmabeli összetettség a titka annak a nyitottságnak és interdiszciplinaritásnak, amely a különböző léptékű tervek kialakításában fontos szerepet játszik.

A csoport elméleti tevékenységének keretén belül különös figyelmet fordít a városi regenerációs folyamatok stratégiai tervezésének új irányokból történő tanulmányozására. E projektek erős elméleti alapokkal rendelkeznek, amelyek kibontására olyan intézmények és ösztöndíjak teremtenek lehetőséget, mint pl. a MOME vagy a Moholy-öszöndíj DLA-képzése.

A Millenáris Park 2001-ben Budapest Építészeti Nívódíját, 2003-ban pedig Európa Nostra-díjat nyert. 2004-ben különleges megtiszteltetésként a csoport képviselhette Magyarországot és azon belül az építészszakmát az Európai Unióhoz csatlakozó országok „Urban Regeneration” című konferenciáján.

A társaság tagjainak elméleti és gyakorlati kutatómunkája lehetőséget teremtett számos publikációjuk megjelenésére neves hazai és külföldi szakfolyóiratokban. Muszbek Johanna – aki jelenleg Fulbright-öszöndíjjal a Columbia Egyetemen folytatja tanulmányait – és Tihanyi Dominika 2007-ben a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetést kapott. A csoport 2009-ben nemzetközi elismerésben is részesült: az Ön itt áll c. köztéri művészeti alkotást az American Society of Landscape Architects kommunikációs kategóriában díjazta. Az Újirány Csoport idén ünnepli fennállásának 10. évfordulóját.